

Cristina ANDREESCU*

Cauza Zambrano c. Franței

Cererea 41994/21

Hotărârea din 7.10.2021 [Sectia V]

Notă informativă privind cazul 255 - Octombrie 2021

Articolul 35

Articolul 35-3-a

Abuz al dreptului de a sesiza Curtea

Apel la „paralizarea” Curții prin trimiterea unui număr foarte mare de cereri, utilizând un formular generat automat pe website-ul reclamantului și copiind cererea sa: *inadmisibilă*

Articolul 3

Tratament degradant

Tratament inuman

Nu este obligatorie vaccinarea împotriva Covid-19 pentru persoanele care nu sunt subiectul vaccinării obligatorii, ca urmare a introducerii „pașaportului de sănătate”: *inadmisibil*.

Articolul 34

Victima

Cerere care se plânge *in abstracto* de sistemul pașapoartelor de sănătate și de alte măsuri de gestionare a crizei Covid-19, fără a specifica efectul acestora asupra situației personale a reclamanului: *inadmisibil*.

* Doctor în Științe Politice, Școala Națională de Științe Politice și Administrative
Email: landofcy@gmail.com
Manuscris primit la 25 noiembrie 2021.

Articolul 35

Articolul 35-1

Epuizarea căilor de recurs interne

Neepuizarea căilor de recurs legale pentru a ataca sistemul pașaportului de sănătate și al altor măsuri pentru gestionarea crizei Covid-19: *inadmisibil*.

Faptele

În cererea sa, reclamantul s-a plâns de Legile nr. 689/2021 și nr. 1040/2021 privind gestionarea crizei de sănătate publică cauzată de pandemia de Covid-19. Legea nr. 689/2021 introducea un regim tranzitoriu de ridicare a stării de urgență de sănătate publică, în vigoare până la 30 septembrie 2021, și îl autoriza pe Primul-Ministru, printre altele, să limiteze călătoriile și utilizarea transportului public și să impună măsuri de protecție în magazine. A introdus și un „pașaport de sănătate”, în vigoare până la 30 septembrie 2021, pentru călătorii internaționali din și înspre Franța și pentru accesul la adunări cu multe persoane. Legea nr. 1040/2021 a extins regimul de ieșire din starea de urgență de sănătate publică până la 15 noiembrie 2021 și a extins de asemenea utilizarea pașaportului de sănătate în alte domenii ale vieții de zi cu zi, până la cel puțin 15 noiembrie 2021. Este acum obligatoriu în: baruri și restaurante, inclusiv terase, cu excepția cantinelor de la locul de muncă; magazine și mall-uri, la discreția prefectului respectivului departament, dacă el sau ea consideră că există un risc de contaminare; seminarii; transportul public de lungă-distanță cu trenul, autocarul și avionul; spitale, instituții pentru persoanele în vârstă dependente și case pentru bătrâni, unde acesta trebuie să fie arătat de personal, vizitatori și pacienții cu vizite programate (admiterea pentru urgențe medicale este exceptată). Pașaportul de sănătate era obligatoriu pentru adulții care doreau să ia parte la activități în locurile relevante, și pentru personalul care lucra acolo, din 30 august 2021. Puteau fi impuse amenzi publicului pentru neprezentarea pașaportului de sănătate sau pentru utilizarea fraudulentă a acestuia, și proprietarilor și personalului responsabil cu verificarea pașapoartelor de sănătate dacă nu respectă această cerință. Legea nr. 1040/2021 a impus și vaccinarea obligatorie contra Covid-19, cu excepția cazurilor în care exista o contraindicație medicală recunoscută, a persoanelor care lucrează în sectoarele sănătății și serviciilor sociale. A fost stabilită o dată limită de 15 septembrie 2021, care a fost extinsă până la 15 octombrie 2021 pentru cei care primiseră deja o primă doză a vaccinului. Reclamantul s-a bazat pe Articolele 3, 8 și 14 din Convenție și pe Articolul 1 din Protocolul Nr. 12. În opinia sa, prin crearea și impunerea sistemului pașaportului de sănătate, aceste legi reprezintă o ingerință discriminatorie în dreptul la respectarea vieții private și aveau scopul principal de a constrânge persoanele să consimtă la vaccinare.

Dreptul

Articolul 35 § 1 (epuizarea căilor de recurs interne):

Reclamantul nu a înaintat un apel pe fond către tribunalele administrative împotriva reglementărilor stabilite prin decretele de implementare ale legilor contestate. Este adevărat că el a susținut că, deoarece legile în discuție au fost găsite a fi în conformitate cu Constituția de către Consiliul Constituțional, nu exista un remediu efectiv și disponibil pe care să fi trebuit să-l folosească înainte să sesizeze Curtea.

În temeiul legislației franceze, însă, o cerere de control judiciar, în cadrul căreia era posibilă dezvoltarea unor argumente care alegau o încălcare a Convenției pentru a susține o cerere de înlăturare a unui text, erau un remediu intern care trebuia folosit. Pentru a epuiza complet remediile interne, era astfel necesară urmarea procedurilor interne, acolo unde era cazul, în fața jurisdicțiilor care aveau dreptul să anuleze deciziile. Această cerință era validă indiferent dacă fusese adoptată sau nu o hotărâre a Consiliului Constituțional, care nu examina cazurile din punctul de vedere al prevederilor Convenției. Analiza conformității unei măsuri individuale cu prevederile Convenției realizată de „tribunalele obișnuite” este diferită de analiza conformității unei legi cu prevederile Constituției realizată de Consiliul Constituțional: o măsură adoptată în temeiul unei legi (o reglementare sau o hotărâre individuală) a cărei conformitate cu prevederile constituționale care protejează drepturile fundamentale a fost deja stabilită poate fi declarată incompatibilă cu aceleași drepturi așa cum sunt ele protejate de Convenție pe baza, de exemplu, a naturii sale disproporționate în circumstanțele particulare ale cazului. Mai mult, un reclamant care a înaintat o cerere către Consiliul de Stat (*Conseil d'État*) de control judiciar a unui decret de implementare a legii, sau a unei decizii care refuză abrogarea unui astfel de decret, are dreptul să argumenteze, în mod excepțional și pentru a își susține argumentele pentru înlăturarea acesteia, că legea în discuție nu respectă Convenția. Un remediu efectiv era astfel disponibil în legislația internă, care i-ar fi permis reclamantului să conteste conformitatea Legii din 5 august 2021 cu articolele Convenției pe care se bazează în cererea către Curte (a se vedea *Graner c. Franței și Charron și Merle-Montet c. Franței*). Cererea era în orice caz inadmisibilă pentru neepuizarea remediilor interne.

Articolul 35 § 3 (a) (abuz al dreptului de sesizare a Curții):

Domnul Zambrano a ales, utilizând website-ul pe care îl deține „nopass.fr”, să se opună introducerii pașaportului de sănătate în Franța prin invitarea vizitatorilor website-ului său să i se alăture în înaintarea unei cereri colective către Curte și să trimită cereri multiple printr-un formular de cerere standardizat generat automat. Aproape 18.000 de cereri au fost deja trimise Curții ca rezultat al acestei tehnici. În termeni clari, obiectivul urmărit nu a fost câștigarea respectivelor cauze, ci, din contră, crearea „unei congestii, a unui volum excesiv de muncă și a unui șir de cazuri nesoluționate” în cazul Curții, „paralizarea funcționării” acesteia, „crearea unei poziții de putere” pentru a „negocia” cu Curtea prin amenințarea funcționării sale, și „deraierea sistemului” în care Curtea este „o

verigă din lanț”.

Curtea a avut de-a face cu litigii în masă care au rezultat din diferite probleme structurale sau sistematice din Statele Contractante pentru aproape douăzeci de ani. Cu toate acestea, ea a încercat să asigure eficacitatea pe termen lung a sistemului de protecție a drepturilor omului stabilit prin Convenție, menținând în același timp dreptul de a sesiza individual, temelia acestui sistem, și accesul la justiție. A fost clar că o creștere majoră în numărul de cereri ca acelea înaintate pentru susținerea obiectivului reclamantului va afecta abilitatea Curții de a-și îndeplini misiunea în temeiul Articolului 19 în privința altor cereri, înaintate de alți reclamanți, care au îndeplinit criteriile de trimitere către un complet de judecată și, *prima facie*, condițiile de admisibilitate. Protejarea sistemului Convenției a fost o preocupare reflectată în Articolul 17 din Convenție. Luând în considerare în particular obiectivele urmărite în mod deschis de către reclamant, abordarea sa a fost în mod manifest contrară scopului dreptului la sesizare individuală. El a încercat în acest caz în mod deliberat să submineze sistemul Convenției și funcționarea Curții, ca parte a ceea ce el descrie ca o „strategie juridică” și este de fapt contrar spiritului Convenției și obiectivelor urmărite de aceasta.

Articolul 34 (statutul de victimă):

În primul rând, reclamantul s-a plâns *in abstracto* privind nepotrivirea și inadecvarea măsurilor luate de Statul Francez pentru a combate răspandirea Covid-19. El nu a oferit informații detaliate privind propria sa situație și nu a explicat în practică cum l-ar fi afectat în mod direct încălcările aleagate ale autorităților naționale sau cum acestea l-ar fi avut ca țintă din cauza vreunei caracteristici personale.

Mai precis legat de plângerea în temeiul Articolului 3, el nu a arătat că ar fi fost constrâns în vreun fel ca persoană care nu dorea să fie vaccinată și era probabil ținta acestei prevederi. Legile contestate nu au impus vreo obligație generală de a fi vaccinat. În plus, reclamantul nu a prezentat probe că muncește într-una dintre ocupațiile specifice care fac obiectul vaccinării obligatorii în temeiul Legii nr. 1040/2021 (a se vedea, în această privință, *Thevenon c. Franței*). Această lege nu impunea vaccinări nici persoanelor care doreau să călătorească sau să aibă acces în anumite incinte, locații, la servicii sau evenimente. Din contră, aceasta prevedea specific posibilitatea de a arăta un document la alegere între trei opțiuni: rezultatul unui test PCR care indica necontaminarea cu Covid-19, dovada vaccinării complete împotriva Covid-19 sau un certificat care demonstrează recuperarea după Covid-19. În final, Legea a luat în considerare și opțiunea de a obține un document care indică o contraindicație medicală a vaccinării.

Totuși, Curtea nu a considerat necesar să determine dacă reclamantul poate pretinde statutul de victimă. În ceea ce privește Articolul 1 din Protocolul Nr. 12, pe care se bazează reclamantul, acest Protocol nu a fost ratificat de Franța.

Concluzia: inadmisibilă (nepuizarea remediilor interne; abuzarea dreptului de a sesiza Curtea).

Privind cererile trimise la inițiativa reclamantului

Concluziile Curții privind admisibilitatea acestei cereri s-ar fi aplicat probabil miilor de alte cereri standardizate. Natura abstractă a petiției era clară în aceste cereri, care nu conțineau detalii personale și de fapt corespundeau unui document identic care era completat automat. Mai mult, aceste mii de cereri nu îndeplineau toate condițiile prevăzute în Regula 47 § 1 din Regulamentul Curții. În această privință, printr-o scrisoare și un email din 17 august 2021, reclamantul, care fusese numit automat ca reprezentant în toate aceste cereri standardizate, a fost invitat, în temeiul Regulii 47 § 5.2, să completeze dosarele și a fost atenționat că dacă nu o face aceste cereri probabil nu vor fi examinate. Corespondența grefierului a rămas fără răspuns.

(Referințele: *Graner c. Franței* (dec.), nr. 84536/17, 5 mai 2020; *Charron și Merle-Montet c. Franței* (dec.), no. 22612/15, § 30, 16 ianuarie 2018; *Thevenon c. Franței*, nr. 46061/21, comunicată)